

Magyar Gyógyszerésztörténeli Társaság
www.gyogyszeresztortenet.hu
2018 március 29.

BUDAPEST III. KERÜLET GYÓGYSZERÉSZTÖRTÉNETE

Szmodits László

2018

Bevezetés

A Buda Északi részén elterülő terület nagysága 39.7 km². Ma ez a főváros egyik legrégebb lakott része. Ma a kerülethez tartozik Aquincum, Arany hegy-Ürömhegy, Békásmegyér, Csillaghegy, Csúcshegy, Filatorigát, Hármashatárhegy, Kaszásdűlő, Kiscell, Mátyáshegy, Mocsáros-dűlő, Óbuda, Óbuda-sziget, Pünkösdfürdő, Remetehegy, Rómaifürdő, Táborhegy, Testvérhegy, Törökkő és Újlak egy része. A terület térképe a következő oldalon látható.

A terület több települése már elpusztult a történelem folyamán. A domborzata sem volt mindig egységes. Számos hegy és völgy alakította ki a mai tájat. Itt több barlang található itt: József-hegyi barlang, Mátyás-hegyi barlang, Pálvölgyi cseppkőbarlang és Tábor-hegyi barlang. Kazay Endre gyógyszerész 1911-ben megjelent cikke rámutat arra, hogy ma is helytállóan feltárta a Pálvölgyi barlang járatait (1).

Aquincum

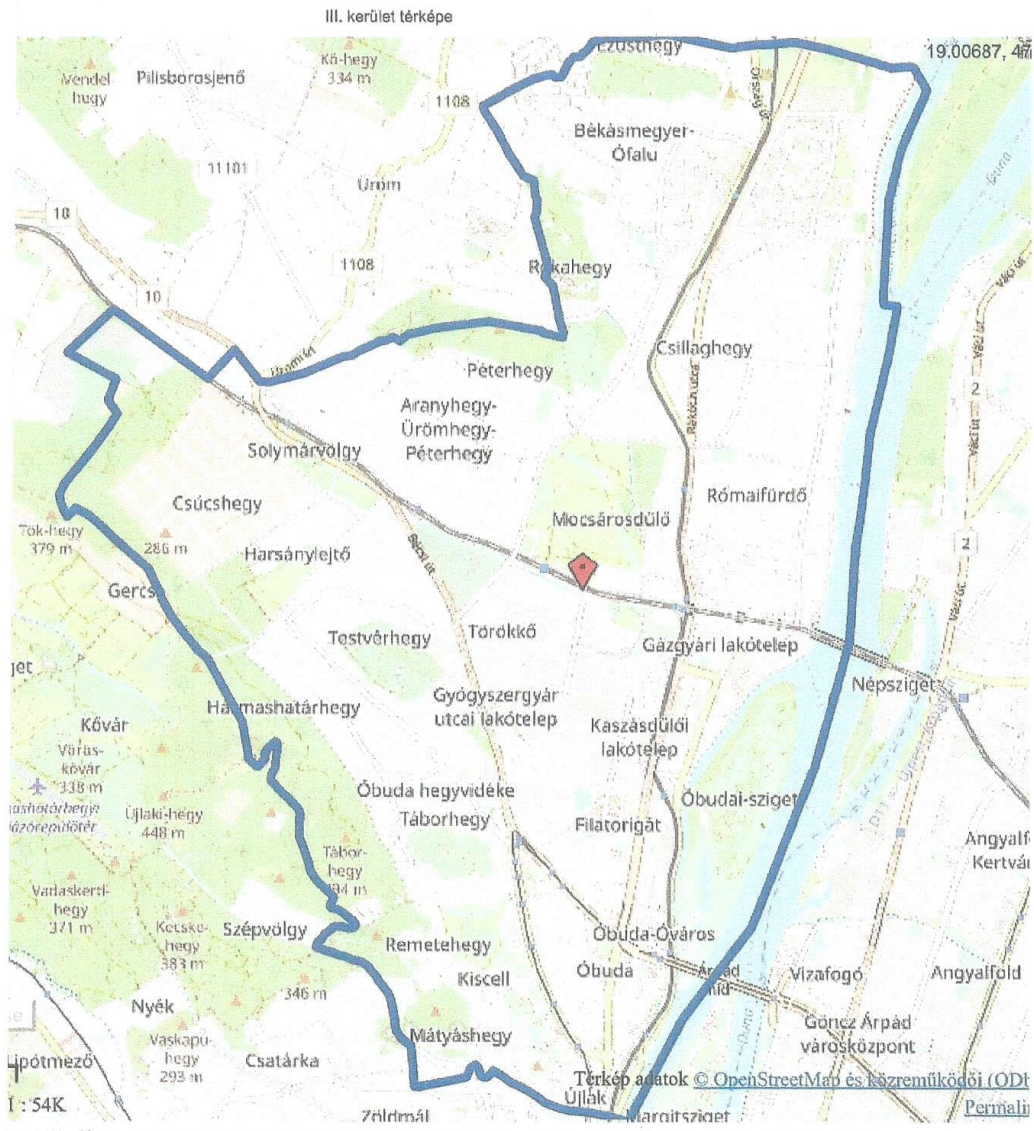
Ez volt területének legrégebb része. A Római Birodalom Pannonia Provincia néven ismert keleti területének a fővárosa volt. A neve feltehetően az Aq- illir, vagy kelta tőből ered, amely vizet jelent. Más vélemények szerint nem kizárt az „aqua qinque” (öt víz) összetételből történő eredete sem.

Az I. század közepe táján a provincia elfoglalása és katonai megszállását követően a rómaiak létrehozták a civitas peregrinák rendszerét. 124-ben önkormányzati, municipumi rangra emelték a katonai területen kívüli polgári települést. A helyi iparának a főtermékei között volt a terra sigillata. Ezek díszített, domborműves agyagtárgyak voltak. 194-ben már colonia rangban, 10-12 ezren éltek itt. A lakosság főleg kézműiparral és kereskedelemmel foglalkozott. Ehhez már hozzátartozott a pénzváltó is. A város fóruma körül helyezkedett el a közigazgatás épület-együttese. Itt volt a padlófűtéses kúria. Ezzel szemben helyezkedett el a nagy közfürdő, de minden lakónegyednek volt saját közfürdője. Ettől délre volt a település „bevásárló központja” és a húspiac. A II. században már síküveg-műhely is működött. A IV. században a védelmi intézkedések ellenére sem tudták feltartóztatni a markomannok, szarmaták és kvádok támadásait. Így a század derekán a lakosság a tartomány belsejébe húzódott és ezért az V. század elején már elhagyta a polgárvárost (2).

A millenniumi (1896) készülődés és a századforduló közötti időszak közötti időben nagy területeket átfogó ásásokat végeztek. A későbbiekben hosszú ideig végeztek régészeti kutatásokat. A 7 ezer fős amfiteátrum helyreállítása 1993-ban fejeződött be (3).

A mai Aquincumi Múzeumban a feltárt maradványok, ékszerek, bronz-, üveg- és vastárgyak, valamint festmények, stukkók és mozaik-padlók töredékei láthatók. A kiállítás legjelentősebb tárgyi emléke egy rekonstruált orgona, melyet 228-ban kapott meg a városi tűzoltó-egyesület. Ez négy regiszteres, 52 sípból áll 13 billentyűvel, amely ma is megszólaltatható (4).

Magyar Gyógyszerésztörténeti Társaság
www.gyogyszerestortenet.hu
2018 március 29.

Békásmegyer

Ez az őskortól lakott település volt. A régi oklevelek 1287-től említik ezen a néven. A környező szőlőhegyek kedvező adottságai miatt számos birtokosa volt. Ezért kezdetben még nem tudott mezővárossá fejlődni. Azonban minden részbirtok élén bíró és esküdtek álltak. Bizonyos önkormányzatra tett szert. Az 1480-as években a lakó között cipőkészítő, pintér, kovács és patikárius is szerepelt. De abban az időben még nem volt itt gyógyszertár. Lakott hely volt a török hódoltság idején, de a XVII. században már elpusztult és a XVIII. század utolsó harmadában is pusztta volt. A XIX. század elejétől lassan benépesült és 1848-ig óbudai korona-uradalom volt. A XIX. század végén lett nagyközség. Ekkor már része volt a közeli Csillaghegy is. 1950. I. 01-től kapcsolták a főváros III. kerületéhez. Nagyon jó közlekedési kapcsolatot jelentett a városrésznek a HÉV. A falusias városrész lebontásával épült fel a Békásmegyeri lakótelep (5).

Óbuda

A virágzó római kori város az V. században hun kézbe került. Az egykori épületekben talált leletek is igazolták, hogy a honfoglalás előtt a hunok, a longobárdok, az avarok és az alánok is lakták. A honfoglaláskor a területe fejedelmi törzs lett. Ebben jelentős szerepe volt annak, hogy Aquincum romjai még jó állapotban voltak. Az egykori katonavárosi amfiteátrum pedig védelmet is nyújtott. Az államalapítás után az itt lévő királyi udvarház volt a birtokok gazdasági központja. A város Dél-nyugati részén alakult ki a dunai átkelőhely és kereskedelmi út. Sőt, még nagyfotosságú királyi rezidencia is volt a településen. A helyi piac fejlődése a XIII. században folytatódott. Sajnos a tatárjárással elpusztult a város, de újra benépesült. I. András király az 1300-as évek második évtizedében királynéi várat létesített, amely mindig a királynék birtoka volt. II. András király 1290-ben itt tartotta az országgyűlést.

Később Zsigmond király itt alapította meg négy fakultással az Óbudai Egyetemet. Az alapítólevelet 1395. X. 6-án IX. Bonifác pápa írta alá és adta ki. Clostein Simon, az Egyetem tanára Prágában szerzett orvosi oklevelet, aki az egyetem tanára volt. Weszprémi István szerint orvostudományt is előadott (6). Clostein 1414-ben elkísérte Zsigmond királyt a konstanzi zsinatra (6, 7).

A XV. században már jelentős volt ezen a területen a szőlőtermelés. A török uralom idején elnéptelenedett és elpusztult a város. Az emberek csak 1608-ban kezdtek ide vissza szivárogni. A török kiűzése után Ausztriából és Morvaországból érkeztek telepesek a terület művelésére. Több barokk épülettel gazdagodott. Fokozatosan kiépült a Fő téren a Zichy-kastély, a Városháza és a templom. A XIX. században megindult a városban a kézművesség, később a gyárak települése. 1840-ben Pest megye rendezett tanácsi mezővárossá emelte, majd 1871-ben rendezett tanácsi város lett. 1873-ban egyesült Budával és Pesttel. A Margit-híd és az Árpád-híd megteremtette a közlekedési kapcsolatot Pesttel. 1958-1964 és 1972-1979 között több lakótelep épült fel Óbudán (6).

Óbudai-sziget (Hajógyári-sziget)

2,5 km hosszú, 108 hektár méretű sziget. Az északi felében állott az ókori római helytartói palota, amelynek rekonstrukciós rajza az Aquincumi Múzeumban látható. A déli végében működött az egykori Magyar Hajó- és Darugyár óbudai gyáregysége. Ehhez természetes öblöt alakítottak ki. Javítóműhelye is volt. Az utóbbi évtizedben minden év augusztusában itt rendezik meg a Sziget fesztivált. Ez elsősorban a fiatalok szórakozási együttlétét szolgálja a vásári kínálattal együtt (8).

Az Óbudai temető neves gyógyszerész elhunytjai (9)

NÉV	HALÁL, IDEJE	TEMETÉS	SÍRHELY
Dr. Baradlai János gyógyszerésztörténész	1942. I. 18.		19-4-2-67/68
Fäller János honvédgyógyszerész	1981. VII. 24.		11-II-11 urnasír
Dr. Hegedűs Lajos gyógyszerésztörténész	1988. VIII. 4.		36-2-1 urnasír
Dr. Korányi Miklós gyakorló gyógyszerész, népdal-szerző	1975. III. 23.		23-4-2-12
Dr. Lantosi István Hungaropharma Rt vezér- igazgatója	2001. X. 11.		1-2-185-186
Réthey Prikkel Iván gyógyszergyári üzemvezető	1992. IV. 24. temetés ideje		13/1-II-103
Réthy Béla junior gyakorló gyógyszerész, szakíró	1986. IX. 6.		9/1—1-31
Zboray Gyula gyógyszertár-tulajdonos	1920. VII. 28.		4-1-208

Kiscell

A Mátyás-hegy, a Tábor-hegy és Hármashatár-hegy koszorújában, az Óbudai hegyvidék egyik legszebb pontján áll a trinitáriusok kolostora és temploma. Ez ma a Kiscelli Múzeum. Ez a terület a Zichy-család birtokában volt. Zichy László és Zichy Péter Mariazell híres kegyképének másolatát hozták magukkal Óbudára. 1743-ban helyezték el a kolostor alapkövét. A templomot 1760-ban szentelték fel és itt helyezték el a kegyképet. Abban az időben ez a budai hegyvidék búcsújáróhelye volt. II. József 1783-ban feloszlatta a rendet. Ekkor a kolostor Schmidt Miksa tulajdonába került. Egy budai múzeum létrehozásának a terve foglalkoztatta. Később, 1868-ban kezdték gyűjteni a képzőművészeti, ipartörténeti tárgyakat, a fényképeket és könyveket. A Múzeum anyagát a Budapesti Történeti Múzeum leltárba vette. A II. világháború pusztításai miatt 1949-től rendezett kiállításokat. Itt van még a Fővárosi Képtár gyűjteményei is.

A III. kerület népességének statisztikai adatai (10)

ÉV	A LAKOSSÁG SZÁMA
1870	17600
1880	19350
1900	29746
1910	44371
1920	46865
1930	50929
1941	68698
1949	66365
1960	77566
1970	80390
1980	122423
1990	149028
2001	131605
2011	126478
2017	130175

A III. kerület gyógyszerésztörténete

„A Gyógyszerész” folyóirat nyilvánosságra hozta az Aquincumi Múzeumból eredő gyógyászati és gyógyszerészi relikviákat, amelyeket az 1948. október 11-én megnyílt Gyógyszerészi Múzeumban állítottak ki: sebészeti eszközök, 7 bronzból és csontból készült fémkanál, kézimerlegek, gyógyszeres ládikák, balzsamtartók, bronzból készült köpölyöző edény és üvegedények (11, 12).

Az alábbi kép az egykori Budapest-Belvárosi Arany Oroszlán gyógyszertár officinájának egy részlete. Ezt a gyógyszertárat Landerer József gyógyszerész alapította 1794-ben. A gyógyszertár még abban az évben megnyílt a Kecskeméti kapunál, a mai Korona szálloda helyén. 1810-ben áthelyezték az egykori Prohászka Ottokár utcába (ma Papnevelde utca). Az államosítás után a gyógyszertár megszűnt. A biedermeier stílusú, egyszerű, sima vonalú cseresznyefa bútorzat 1830 körül készült. A táraasztal – tetején sárgaréz táramérleg – két részből áll, külön pénztárasztallal. Értékes a kb. 700 darab eredeti „oroszlánfejes” kartusos por-, folyadék- és üvegedényzete, továbbá néhány bécsi porcelán fedeles patikaedény. Ezt a kiállítást 1983-ban nyitották meg a Kiscelli Múzeumban (13).

A budapesti Kochmeister utódai gyógáru-nagykereskedés 1884-ben felkérte Ströcker Alajos gyógyszerészt, hogy hozzon létre egy gyógyszerkészítő laboratóriumot és legyen ennek a vezetője. Ströcker 25 évig volt a laboratórium vezetője. A cég galenikumai és készítményei mind a minőségben és árban nagyon jól megfeleltek a bécsi versennyel szemben. A laboratórium tudományos munkát is végzett. Dr. Deér Endre, a III. Magyar Gyógyszerkönyv galenusi részének szerkesztője Ströckert kérte fel a készítmények előállítására és gyógyszerkönyvi készítési előíratainak a kidolgozására (14).

Magyar Korona gyógyszertár

Nem tudjuk a pontos alapítási idejét, de számos forrásmunka 1767-re teszi ezt az időpontot (14, 15). Annyi tudható, hogy 1771-ben Frick József eladta a patikát Leser Jánosnak. – 1821: Müller József, - 1828: Wieser Ferdinánd, - 1850: Majláth Rudolf, - 1859: Bakáts Sándor, - 1870: Zboray Bertalan senior, Eisdorfer Gusztáv, - 1871: Zboray Albert Bertalan senior, - 1886: Zboray Albert senior örökösei, - 1912: Zboray Gyula és felesége, Marton Mária, - 1920: Zboray Gyula örökösei, özv. Zboray Gyuláné, kezelő: Schmör Hugó, - 1947: Zboray Gyula örökösei, Zboray Kálmán, Zboray Sándor. Felelős vezető: Bányai Zsigmond. A gyógyszertár eredetileg a mai Lajos utca és a Nagyszombat utca kereszteződésénél volt, Az 1880-as években áthelyezték a Polgár tér 7. szám alá (ma Flórián tér). A gyógyszertár reáljogúságát a 30766-1855. számú leiratával ismerte el a budai helytartóság (15).

Ennek a gyógyszertárnak volt egy fiók gyógyszertára a Margit szigeten. A belügyminiszter 24495-1873. számú rendeletével engedélyezte a gyógyszertár létrehozását olyan időtartamra, amíg ott egy önálló

gyógyszertár létesítése nem válik indokolttá. A Szent Margit gyógyszertár 1874. április 29-án nyílt meg. Ez eredetileg az egykori Margit-szigeti Nagyszálló mögött helyezkedett el. A kis alapterületű gyógyszertár csak az officinából és egy ügyeletes szobából állt. Nem is volt nyereséges. A II. világháború annyira tönkretette, hogy már nem lehetett megmenteni az egykori felszerelését, hogy megszűnt (16).

Arany Oroszlán gyógyszertár

A gyógyszertár a budai Szent István gyógyszertár (II. kerület) fiók-gyógyszertára volt Újlakon 1816-tól. Abban az időben 1841-től Adler Manó volt a tulajdonos. Az 1848/49. évi szabadságharc idején, valamint a kitért kolerajárvány miatt megnövekedtek az igények a gyógyszerellátásra. A járvány elmúlása után az irgalmas-rend kérte a patika bezárását. Azonban az újlaki lakosság tiltakozott ellene. A Helytartótanács a 4306-1851. számú rendeletével továbbra is engedélyezte a fiókgyógyszertár fennállítását. 1852-től Holly János, 1853-tól Schwarzhoffer Lajos, majd 1855-től Tóth János lett a tulajdonos. Ő önálló gyógyszertár létesítésére adott be kérelmet. A belügyminiszter az 51081-1872. B. M. számú rendelettel egy évet adott a fiókgyógyszertár személyes jogú gyógyszertárrá történő átalakítására Tóth Jánosnak és a vele együtt folyamodó Galló Samunak. Így a belügyminiszter a 6286-1874. számú rendeletével Galló Samunak adományozta az önálló gyógyszertár működtetési jogát. Galló még az 1880-as évek második felében meghalt, így az özvegye lett a haszonélvező tulajdonos. Azonban ő is meghalt 1897. XI. 29-én. A gyógyszertár tulajdonjoga ekkor a kiskorú Galló Paulára szállt volna, de ezzel a gyógyszertári jogosítvány is megüresedett. A fővárosi közegészségügyi bizottság az 1901. VI. 10-én keltezett 2762-1901. K. b. g. számú határozatával Galló Soma gyógyszerésznek adományozta a személyes üzleti jogot. A gyógyszertár eredetileg a Bécsi út 30. szám alatt volt. A gyógyszertárat 1902-ben áthelyezték a Lajos utca 28. szám alá. További tulajdonosok: 1912: Martha István, - 1913: Káposztássy Géza, - 1935-1950: Szentlőrinczi Béla (17).

Angyal gyógyszertár

Ez a gyógyszertár az óbudai Magyar Korona gyógyszertár fiókgyógyszertára volt. Mivel az anyagyógyszertár már nem tudta ellátni a növekvő igényeket, ezért a vármegye az 1218-1833. számú rendeletében engedélyezte a fiókpatika felállításának a jogát. Ennek az első tulajdonosa Wiesel Ferdinánd volt. További tulajdonosok: 1850: Majláth Rudolf, - 1859: Bakáts Sándor, - 1860: Nentvich Gyula, - 1870: Zboray Bertalan senior, Eisdorfer Gusztáv.

Az 12815-1871. B. M. számú rendelettel megtörtént az önálló gyógyszertár további működése. További tulajdonosok. 1872: Eisdorfer Gusztáv, - 1875: Zboray Béla, - 1892: Bleyer Károly, - 1900: Österreicher

Ármin, - 1905: Lukács Jenő, - 1920-1950: Bíró István. A gyógyszertár a Lajos utca 117. szám alatt működött (18).

Szent Flórián gyógyszertár

A gyógyszertár személyes üzleti jogát Kepes Albert gyógyszerész nyerte el az 50038-1895. B. M. számú rendelettel. A gyógyszertár 1895. X. 30-án nyílt meg a Flórián tér 9. szám alatt. 1902: Meisels Ákos, - 1938: Mandel Pál, - 1943: Lukács Tibor, - 1946-1950: Mandel Pálné hasznélvező (19).

Szent Kereszt gyógyszertár

A gyógyszertár személyes üzleti jogát Ströcker Alajos gyógyszerész nyerte el a 15881-1909. számú, 1909. III. 9-én keltezett belügyminiszteri rendelettel. A gyógyszertár a Vörösvári út 60. szám alatt 1909. X. 30-án nyílt meg. Ströcker 1917. X. 31-én elhunyt. 1918 óta Lang József volt a tulajdonos, aki feleségül elvette Ströcker Margitot, Ströcker Alajos lányát (Gyógyszerészi Közlöny, 34, 1, 8, 1918.). 1946-tól Fehér László volt a hatósági kezelő (20).

Szent Endre gyógyszertár

A gyógyszertár személyes üzleti jogát Szatmáry Sámuel gyógyszerész nyerte el a 88414-1911. számú B. M. rendelettel. A gyógyszertár 1911. XII. 30-án nyílt meg a Szentendrei út 42. szám alatt. Tulajdonosai: 1918: Stern Miksa, - 1921: Rosenthal Géza, - 1924: Killer Zsigmond Ernő, - 1926-tól: Killer Zsigmond Ernő örökösei, - 1927: Sommer Margit hasznélvező, - 1936-1947: Gáspár Árpád kezelő, felelős vezető, - 1948. I. 1.: dr. Bakay Matild felelős vezető (21).

Aquincum gyógyszertár

A gyógyszertár személyes üzleti jogát Kovács Ödönné, dr. Mészáros Melanie gyógyszerész nyerte el a 32983-1922. N. N. M. számú rendelettel. A gyógyszertár 1923. VI. 4-én nyílt meg a Gázgyártelepen. A gyógyszertárat 1934. VI. 18-án áthelyezték a Szentendrei út és a Vajda János utca sarkára. Kovács Ödönné, dr. Mészáros Melanie az államosításig volt a gyógyszertár tulajdonosa. Alkalmazott gyógyszerész volt Óbudán. 1954-ben megjelent egy cikke „A Gyógyszerész” folyóiratban „Felhívás a mikroszkópiával foglalkozó kartársakhoz” címmel (A Gyógyszerész, 9, 8, 157-158) (22).

Szent Lukács gyógyszertár

A gyógyszertár személyes üzleti jogát Kováts Aladár gyógyszerész nyerte el a 39630-1929. N M. M. számú rendelettel. A gyógyszertár a Bécsi út 113. szám alatt 1929. X. 16-án nyílt meg. A gyógyszertárat 1934 júniusában áthelyezték a Bécsi út 89-91. szám alá. 1946-tól a tulajdonos mellett Keresztes Tiborné, Kövér Erzsébet volt a hatósági kezelő (23).

Krisztus Király gyógyszertár

A gyógyszertár személyes üzleti jogát Dobos Gábor gyógyszerész nyerte el a 216-1933. számú B. M. számú rendelettel. A gyógyszertár a Vörösvári út 150. alatt nyílt meg 1934. VII. 28-án. Dobos Gábor azonban 1942. II. 22-én elhunyt. A haszon élvező tulajdonos özv. Dobos Gáborné volt az államosításig. 1942-től Ligeti Viktor kezelte a gyógyszertárat. 1946-tól pedig Dobos Éva volt a felelős vezető (24).

Isteni Gondviselés gyógyszertár

Ezt a gyógyszertárat 1943-ban alapították az óbudai Római fürdő-városrészben, a Dósa utca 10/b. szám alatt. A tulajdonos Pataky Sándor volt. 1946-tól a haszonélvező özv. Pataky Sándorné volt, a felelős vezető Tomcsányi Aladár (25).

Békásmegyer: Szent József gyógyszertár

A gyógyszertárat 1894-ben Juszkó Pál gyógyszerész alapította, amelyet a Szentrendre út 211. számú házban nyitott meg 1895-ben. A gyógyszertár bérlője volt 1904-től Demeter Kornél, 1906: Salgó Péter, - 1908: Oszwald Kálmán, - 1910: Dieter Frigyes, - 1916: Trajtler Zoltán senior, - 1928: Trajtler Zoltán junior, - 1938-1950: Tas Zoltán (26).

Békásmegyer-Csillaghegy: Szent Antal gyógyszertár

A gyógyszertárat 1934-ben Császár Antal gyógyszerész alapította és a Mátyás király út 17. szám alatt nyitotta meg. Az államosításig volt tulajdonos. A gyógyszertár bérlője volt Csulyák János (26).

Irodalom:

1. Kazay Endre: A Pálvölgyi barlang. Turisták Lapja, 234 (1911)
2. Budapest Lexikon. Akadémiai Kiadó, Budapest, I. kötet, 62-66 (1993)
3. Révai Új Lexikon, Szekszárd, I. kötet, 569-570 (1996)
4. Budapest Lexikon. I. kötet, 66
5. Budapest Lexikon. I. kötet, 123

6. Budapest Lexikon. II. kötet. 219-222
7. Hints Elek: A középkori orvostudomány. Budapest, 305 (1939)
8. Budapest Lexikon. II. kötet, 227
9. Szmodits László: Neves magyar gyógyszerészek kegyeleti adattára. Bp. (2003)
10. Budapest, III. kerület - wikipedia
11. A Gyógyszerész, 3, 18, 571 (1948)
12. A Gyógyszerész, 3, 19-20, 637 (1948)
13. Vida Mária: Patikamúzeumok-Műemlékpatikák. Budapest, 37 (1996)
14. Gyógyszerésztörténet, Budapest, 11, 2, 4-6 (2012)
15. Sztankai István: A gyógyszerészetre és a budapesti gyógyszertárakra vonatkozó adatok. Budapest, 172-173 (1935)
16. Zboray Bertalan: Egy budapesti fiók-gyógyszertár története. Gyógyszerésztörténeti Diárium. Budapest, 1, 4, 23-28 (1972)
17. Sztankai István: i. m. 174-175
18. Sztankai István: i. m. 175-177
19. Sztankai István: i. m. 177
20. Sztankai István: i. m. 177-178
21. Sztankai István: i. m. 178
22. Sztankai István: i. m. 178
23. Sztankai István: i. m. 178
24. Sztankai István: i. m. 179
25. A Budapesti Gyógyszerész Testület Évkönyve. Budapest, 849 (1948)
26. Horváth László: A gyógyszerészet megjelenése és fejlődése Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye északi kerületében. Gyógyszerészdoktori értekezés. 62 (1993)